

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Statsanstaltens virksomhed går tilbage til 1842. Ved kongelig resolution af 2. marts 1842 oprettedes »Livrente og Forsørgelsesanstalten af 1842« og »Livsforsikrings-Anstalten«. Disse to livsforsikringsanstalter, der udgør oprindelsen til Statsanstalten for Livsforsikring, indgik i den ved lov af 18. juni 1870 oprettede »Livsforsikrings og Forsørgelses-Anstalten af 1871.« I 1893 ændredes navnet til det nuværende »Statsanstalten for Livsforsikring«.

Hovedprincipperne i 1870-loven går igen i den senere lovgivning om Statsanstalten. Den nugældende lov om Statsanstalten er lov nr. 217 af 24. maj 1978, som ændret ved lov nr. 171 af 8. april 1981. Efter statsanstaltlovens § 1, stk. 1, udøver Statsanstalten for Livsforsikring sin virksomhed under den danske stats garanti. Statsanstalten er med statsanstaltloven etableret under den offentlige ret i overensstemmelse med art. 8, stk. 1, litra a, i EF's direktiv nr. 79/267/EØF/af 5. marts 1979 om samordning af de administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser om adgang til at udøve direkte livsforsikringsvirksomhed.

De øvrige livsforsikringsselskaber er inden for rammerne af samme artikel i EF-direktivet etableret på privatretligt grundlag som aktieselskaber eller gensidige selskaber. Lov nr. 630 af 23. december 1980 om forsikringsvirksomhed med senere ændringer regulerer disse selskabers etablering og virksomhed.

Statsanstaltens virksomhed består i tegning af livs- og pensionsforsikringer og hertil knyttede personforsikringer (Statsanstaltlovens § 3, stk. 1). Inden for den offentlige forvaltning udgør Statsanstalten et særligt forvaltningssubjekt. Statsanstalten har således sin egen formue, der ikke må sammenblandes med statsformuen (§ 1, stk. 2). Ledelsen varetages af en bestyrelse, der består af indtil 8 medlemmer, hvor Kongen (finansministeren) udnævner de 5, medens arbejdstagerne i Statsanstalten har ret til at vælge 3 medlemmer (§ 5, stk. 1-3). Statsanstalten afholder selv sine driftsudgifter (§ 1,

stk. 3), men er i øvrigt underkastet de for staten almindeligt gældende budget- og bevillingsretlige regler, idet driftsfondens indtægter og udgifter optages som tillæg til finanslovforslaget (§ 10, stk. 2, 2. punktum). Regnskabet revideres af rigsrevisor og en af finansministeren udnævnt revisor (§ 10, stk. 2, 1. pkt.). Statusopgørelse og bonusfordeling foretages hvert femte år (§§ 11 og 12). Tilsynet med Statsanstalten udøves af finansministeren (§ 4), der endvidere fastsætter eller godkender de nærmere bestemmelser for Statsanstaltens virksomhed. Statsanstalten er i modsætning til de øvrige forsikringsselskaber omfattet af de almindelige forvaltningsretlige bestemmelser, f.eks. lov om folketingets ombudsmand, lov om offentlige registre og offentlighedsloven.

Statsanstaltens forsikringsvirksomhed foregår i direkte konkurrence med de private forsikringsselskaber, men er efter de gældende offentligretlige regler underkastet en højere grad af bundethed end disse selskaber. I det seneste årti er der konstateret en stadig stigende konkurrence forsikringsselskaberne imellem, og der er samtidig sket en gradvis ændring i de markeds- og konkurrence-mæssige vilkår, således at der i dag ikke alene lægges vægt på forsikringsvilkår og bonusudlodning, men også stilles stigende krav til det almindelige serviceniveau i forhold til forsikringstagerne.

I 1979 påbegyndte Statsanstalten derfor i samarbejde med administrationsdepartementet en gennemgang af den organisatoriske opbygning specielt med henblik på en effektivisering af den kundeorienterede administration. Arbejdet blev afsluttet i slutningen af 1980 med et forslag til en ændret struktur, der blev endeligt vedtaget af Statsanstaltens bestyrelse i 1981 og herefter indarbejdet i finanslovforslaget for 1982. Efter finanslovens vedtagelse og gennemførelsen af klassificeringsprocedure for et større antal stillinger, er strukturændringen nu blevet gennemført.

I forbindelse med strukturændringens gennemførelse blev spørgsmålet om en mere generel modernisering af Statsanstalten taget op under den foregående regering på initiativ fra Statsanstaltens